

Sygn. akt I C 167/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

06 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Rafał Cieszyński

Protokolant Marcin Guzik

po rozpoznaniu na rozprawie 06 maja 2014 roku we Wrocławiu

sprawy z powództwa **Przedsiębiorstwa (...) Spółka jawna z siedzibą w K.**

przeciwko **T. Z.**

o **zapłatę**

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda Przedsiębiorstwa (...) Spółka jawna z siedzibą w K. na rzecz pozwanego T. Z. kwotę 3.617 zł tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 167/14

UZASADNIENIE

Pozwem z 30 października 2013 roku powód Przedsiębiorstwo (...) (...) (...) Spółka Jawna z siedzibą w K. domagał się orzeczenia nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, że pozwany T. Z. ma zapłacić powodowi kwotę 86.640 zł z odsetkami ustawowymi od 16 grudnia 2010 roku oraz koszty procesu.

Na uzasadnienie żądania pozwu podał, że pozwany jako syndyk masy upadłości przedsiębiorcy S. Z. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Firma Produkcyjno-Handlowa (...) wciągnął na listę przedmiotów wchodzących w skład masy upadłości wagę (...), stanowiącą własność powoda. Waga ta (zwana również w dokumentacji linią ważaco-pakującą (...)) była przedmiotem umowy zawartej 15 maja 2006 roku na okres trzech lat pomiędzy powodem, a Młynem (...) Spółką z o.o.z siedzibą w K.. Na podstawie wniosku powoda z 18 lutego 2009 roku, popartego przez pozwanego, sędzia komisarz postanowieniem z 13 marca 2009 roku wyłączył przedmiot ten z masy upadłości. Pomimo wyłączenia wagi z masy, pozwany – jako syndyk – zbył ją 23 września 2010 roku na rzecz Młyna (...) Spółki z o.o.z siedzibą w K.. O dokonaniu sprzedaży powód dowiedział się 30 listopada 2010 roku od nabywcy. Na wcześniej skierowane do pozwanego pismo w przedmiocie wydania wagi, ten informował powoda, że waga jest w posiadaniu Młyna (...) bez tytułu prawnego. Powód dalej wywodził, iż skutkiem dokonanej w ramach postępowania upadłościowego sprzedaży jest nabycie przedmiotu przez kupującego, bowiem zgodnie z art. 313 ust. 1 ustawy 28 lutego 2003 roku prawo upadłościowe i naprawcze nabycie takie ma skutki nabycia egzekucyjnego, a więc pierwotnego. W ocenie powoda, pozwany działając jako syndyk w imieniu własnym, lecz na rzecz masy upadłości S. Z. (1) dokonał na podstawie umowy z 23 września 2010 roku skutecznego zbycia przedmiotu własności powoda na rzecz podmiotu trzeciego. Na skutek tej czynności wyrządził powodowi szkodę, w wysokości odpowiadającej wartości rynkowej sprzedanej wagi. Wartość ta ustalona została przez rzeczoznawcę majątkowego, będącego również biegłym sądowym, na kwotę 86.640 zł. Końcowo powód wskazał, iż upatruje podstawy prawnej swojego roszczenia w normie art. 160 ust. 3 prawa upadłościowego i naprawczego oraz przepisach art. 415 i następnym k.c., zgodnie z

którymi syndyk, nadzorca sądowy i zarządca odpowiadają za szkodę wyrządzoną na skutek nienależytego wykonania obowiązków. W ocenie powoda nie ulega wątpliwości, że pozwany ewidentnie naruszył należytą staranność syndyka, jako profesjonalisty, dokonując skutecznego zbycia rzeczy należącej do powoda na rzecz podmiotu trzeciego.

Zarządzeniem Przewodniczącego z 21 stycznia 2014 roku sprawę skierowano do rozpoznania w postępowaniu zwykłym [wobec braku podstaw do wydania nakazu w postępowaniu upominawczym].

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości jako bezzasadnego oraz zasądzenie kosztów procesu, podnosząc przede wszystkim zarzut braku legitymacji procesowej biernej, ewentualnie zarzut przedwczesności powództwa, nadto – zarzut braku wykazania przez powoda wystąpienia przesłanek odpowiedzialności deliktowej oraz zarzut niewykazania wysokości szkody. Pozwany argumentując zarzucił, że przesłankami odpowiedzialności z art. 160 ust. 3 prawa upadłościowego i naprawczego jest szkoda, zawinione nienależyte wykonanie przez syndyka masy upadłości obowiązków wynikających z przepisów prawa upadłościowego lub wymaganych celem tego postępowania oraz adekwatny związek przyczynowy pomiędzy szkodą, a nienależytym wykonaniem obowiązków. Pozwany przyznał, że bezspornym w sprawie jest fakt wyłączenia z masy upadłości wagi postanowieniem sędziego komisarza z 13 marca 2009 roku. Powyższe zatem zdaniem pozwanego oznaczało, że powód z dniem uprawomocnienia się postanowienia o wyłączeniu masy upadłości nie przysługiwało prawo własności w stosunku do opisywanej wagi i powód, jako właściciel rzeczy, mógł nią swobodnie dysponować. Po wyłączeniu z masy upadłości oraz po zakończeniu obowiązywania umowy z Młynem (...), powód nie podjął żadnych kroków w celu odebrania urządzenia. Zarówno więc Młyn (...), jak i powód, mieli pełną świadomość, że masy upadłości nie przysługuje w stosunku do niej, ani prawo własności, ani prawo dysponowania nią. Zwrócił uwagę, że umowa z 23 września 2009 roku, zawarta została na podstawie postanowienia Sądu z 15 lipca 2010 roku zezwalającego syndykowi na zbycie nieruchomości i ruchomości wchodzących w skład masy upadłości. Wobec tego oraz faktu, że mienie ruchome w postaci wagi syndyk mógł dokonać sprzedaży wyłącznie tych składników, które w 2010 roku wchodziły w skład masy upadłości w myśl zasady *nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet*. Wykaz ruchomości stanowił załącznik do umowy sprzedaży zawartej w formie aktu notarialnego i jest tożsamy z załącznikiem do postanowienia Sądu w przedmiocie zgody na sprzedaż. Pozwany wskazywał, iż wycena sporządzona była w 2007 roku, a zatem obejmowała ona mienie również wyłączone z masy późniejszym postanowieniem. W czasie zawierania umowy sprzedaży do aktu przedłożono niewłaściwy załącznik zawierający wyłączone z masy upadłości wagę. Nie zmienia to jednak w niczym faktu, że przy ocenie skutków zawartej przez strony umowy należy brać pod uwagę ich zgodny zamiar oraz cel umowy, a nie tylko jej dosłowne zapisy. Pozwany bowiem jako syndyk cały czas był świadomy, że przedmiotowa ruchomość nie jest składnikiem masy upadłości i w związku z tym nie ma możliwości dysponowania nią, jak również takiego zamiaru. Wobec tych faktów, pozwany wyraził zdziwienie stanowiskiem Młyna (...) zawartego w piśmie z 30 listopada 2010 roku, zgodnie z którym Młyn nabył własność wagi, skoro Spółka ta w trakcie postępowania upadłościowego związana była treścią umowy zawartej z powodem w 2006 roku. Wiadomy Spółce Młyn (...), był także fakt zwolnienia tego przedmiotu z masy upadłości. W tych okolicznościach, spółka ta jest posiadaczem w złej wierze, mając świadomość, że nie może nabyć od syndyka tego przedmiotu, bowiem nie posiada on żadnych uprawnień do jej zbycia. Pozwany zatem zwracając uwagę na normę art. 169 k.c. wskazał, iż w jego ocenie, powodowi służy wyłącznie roszczenie windykacyjne w stosunku do Młyna (...) Spółki z o.o. z siedzibą w K., jako nabywcy w złej wierze. Niemniej jednak powód nie podjął żadnych kroków w celu odebrania urządzenia po wyłączeniu ruchomości z masy upadłości; nie wystąpił również z roszczeniem windykacyjnym. Powód jedynie wystąpił z wnioskiem do sędziego – komisarza o wydanie z masy upadłości na podstawie art. 71 ust. 2 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze świadczenia wzajemnego w wysokości 48.285 zł uzyskanego rzekomo przez masę ze sprzedaży należącej do niej wagi. Postanowieniem z 24 stycznia 2013 roku wniosek ten został oddalony, wobec faktu, że przedmiot ten w momencie zawarcia przez syndyka umowy sprzedaży nie należał do masy upadłości. W tym stanie rzeczy nie może być mowy o wyrządzeniu szkody przez jakiegokolwiek zawinione nienależyte wykonanie przez pozwanego obowiązków wynikających z przepisów prawa upadłościowego lub wymaganych celem tego postępowania. Nadto pozwany zarzucił, iż o ile powód poniósł jakąkolwiek szkodę, to nie ma żadnych przesłanek by twierdzić, że ma to związek z działaniami pozwanego. Pozwany wreszcie zarzucił, że w całości kwestionuje przedstawioną opinię o

wartości, podnosząc, że powód nie udowodnił wysokości roszczenia. W ocenie pozwanego opinia jest bezwartościowa, nie ma waloru opinii biegłego i nie wskazuje prawidłowej wartości wagi, stanowiącej prototyp.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny, istotny dla rozstrzygnięcia sprawy:

15 maja 2006 roku Przedsiębiorstwo (...) (...) Spółka Jawna z siedzibą w K. zawarła z Młynem (...) Spółką z o.o. z siedzibą w K. umowę, której przedmiotem była instalacja wyprodukowanego przez Przedsiębiorstwo (...) (...) Spółka Jawna z siedzibą w K. prototypowego urządzenia do pakowania produktów sypkich: wagi (...). Strony umowy postanowiły, że (...) zainstaluje na własny koszt urządzenie stanowiące przedmiot umowy w obiekcie Młyna (...); Młyn we współpracy z (...) dokona prób funkcjonowania urządzenia pod kątem wykorzystania w działalności młynarskiej. Umowa została zawarta na okres trzech lat.

(dowód: umowa z 15 maja 2006 roku k. 20-21,

protokół przekazania numer (...) k. 22,

specyfikacja produktu k. 23)

Postanowieniem z 13 marca 2009 roku sędzia – komisarz, po pozytywnym zaopiniowaniu przez syndyka masy upadłości T. Z., wyłączył z masy upadłości S. Z. (2) na rzecz Przedsiębiorstwa (...) (...) Spółki Jawnej z siedzibą w K. ruchomość w postaci wagi (...).

(dowód: pismo syndyka z 10 marca 2009 roku k. 24,

postanowienie k. 26-27,

ogłoszenie prasowe k. 152,

pismo z 20 kwietnia 2009 roku k. 153)

Postanowieniem z 15 lipca 2010 roku w sprawie upadłościowej S. Z. (2) [sygn. akt V GUp 4/07] Sąd Rejonowy w Opolu wyraził zgodę na sprzedaż nieruchomości opisanych w sentencji postanowienia oraz ruchomości w postaci maszyn i urządzeń znajdujących się na terenie nieruchomości Młyn (...) (umieszczonych w załączniku do wyceny pod pozycjami od 1 do 40).

(dowód: postanowienie k. 154-159)

Umową z 23 września 2010 roku syndyk masy upadłości S. Z. (2) sprzedał Młynowi (...) Spółce z o.o. z siedzibą w K. składniki majątkowe upadłego obejmujące nieruchomości [w umowie opisane] i ruchomości w postaci maszyn i urządzeń znajdujących się na terenie nieruchomości Młyn (...), których wykaz stanowił załącznik numer (...) do aktu.

(dowód: umowa z 23 września 2010 roku wraz z załącznikiem k. 33-52)

Pismem z 18 października 2010 roku, doręczonym 22 października 2010 roku powód zwrócił się do syndyka wydanie wagi (...).

(dowód: pismo wraz z potwierdzeniem odbioru k. 28-29)

W odpowiedzi na wezwanie powoda, syndyk, nie kwestionując prawa powoda do własności wagi (...), wskazał, że znajduje się ona w posiadaniu Młyna (...) bez tytułu prawnego. Odpis pisma zgodnie z rozdzielnikiem skierowany został do Młyna (...) Spółki z o.o. z siedzibą w K..

(dowód: pismo z 26 października 2010 roku k. 30)

W związku z wezwaniem powoda skierowanym do Młyna (...) do wydania wagi (...), Spółka poinformowała o braku możliwości spełnienia tego żądania, powołując się na akt notarialny z 23 września 2010 roku, mocą którego waga została przez syndyka sprzedana oraz na art. 313 ustawy z 28 lutego 2003 roku prawo upadłościowe i naprawcze, zgodnie z którym sprzedaż dokonana w postępowaniu upadłościowym ma skutki sprzedaży egzekucyjnej.

(dowód: wezwanie z 02 listopada 2010 roku k. 31,

pismo z 30 listopada 2010 roku k. 32)

Pismem z 02 grudnia 2010 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 150.000 zł tytułem odszkodowania w związku z utratą urządzenia wagi, którą syndyk sprzedał z naruszeniem należytej staranności.

(dowód: pismo z 02 grudnia 2010 wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru roku k. 53-55)

Postanowieniem z 24 stycznia 2013 roku w sprawie upadłościowej S. Z. (2) [sygn. akt V GUp 4/07] Sąd Rejonowy w Opolu oddalił wniosek Przedsiębiorstwa (...) T. (...) Spółka Jawna z siedzibą w K. o wydanie świadczenia wzajemnego.

(dowód: postanowienie wraz z uzasadnieniem k. 160-163)

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, jako przedwczesne.

Przedmiotem niniejszego sporu było roszczenie odszkodowawcze powoda, który upatrywał wyrządzenia szkody nienależytym działaniem pozwanego, przy wykonywaniu powierzonych mu czynności syndyka.

Okoliczności faktyczne sprawy pozostawały w istocie bezsporne, a sprowadzały się do sprzedaży umową z 23 września 2010 roku przez pozwanego, jako syndyka masy upadłości, między innymi wagi [§ 4 umowy z 23 września 2010 roku tiret czwarty w związku z punktem 14. i 24 załącznika numer 1 do umowy k. 41, 47 i 49], wyłączonej uprzednio z masy upadłości postanowieniem Sędziego – komisarza 12 marca 2009 roku [k. 26-27]. Bezspornym pozostawał przede wszystkim fakt, przysługującego powodowi prawa własności przedmiotu sporu, co potwierdzał nadto dokument umowy z 15 maja 2006 roku; jak również okoliczność, że nabywca [strona umowy z 23 września 2010 roku] odmówił wydania powodowi tego przedmiotu, powołując się na treść zawartej umowy sprzedaży oraz normę art. 313 ustawy z 18 lutego 2003 roku prawo upadłościowe i naprawcze (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1112 z późn. zm.); powód zaś nie występował przeciwko temu podmiotowi z powództwem windykacyjnym [elektroniczny protokół rozprawy z 06 maja 2014 roku 00:05:40 k. 170].

Okoliczności faktyczne Sąd ustalił na podstawie złożonych przez strony dokumentów, których treść i wiarygodność również pozostawały poza sporem. Jednocześnie w świetle dokonanej oceny prawnej żądania Sąd oddalił wnioski dowodowe z zeznań świadków, jako zbędne dla rozstrzygnięcia – zeznania świadka D. M. i przedłużające jedynie to postępowanie – zeznania świadka W. K. [notariusza]. W szczególności ustalenie przesłanki dobrej, bądź złej, wiary nabywcy [teza dowodowa co do zeznań świadka D. M.], w świetle normy art. 365 k.p.c. wykraczało poza zakres rozstrzygnięcia tej sprawy. Również, w związku z dokonaną oceną prawną, Sąd oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, jako przedłużającego jedynie niniejsze postępowanie.

Jak stanowi zatem powoływana norma art. 313 ust. 1 prawa upadłościowego i naprawczego sprzedaż dokonana w postępowaniu upadłościowym ma skutki sprzedaży egzekucyjnej. Nabywca składników masy upadłości nie odpowiada za zobowiązania podatkowe upadłego, także powstałe po ogłoszeniu upadłości.

Skutki sprzedaży ruchomości w postępowaniu egzekucyjnym określone są w art. 879 k.p.c., według którego ten, kto nabywa rzecz, staje się jej właścicielem bez żadnych obciążeń i powinien ją natychmiast odebrać. Nabywcy nie przysługują roszczenia z tytułu rękojmi za wady. Nie można też przeciw niemu podnieść zarzutów co do ważności nabycia. Nabycie rzeczy w egzekucji uważa się za nabycie pierwotne (J. Jankowski (w:) Komentarz k.p.c., t. III,

s. 66). **Nabywca ruchomości w postępowaniu egzekucyjnym staje się więc właścicielem rzeczy, chociażby nawet nie należała ona do upadłego, chyba że nabywca był w złej wierze.** Wobec tego, że nabywca nabywa rzecz bez żadnych obciążeń, prawo zastawu wygasa. W jego miejsce pojawia się natomiast prawo do zaspokojenia z ceny uzyskanej ze sprzedaży rzeczy (art. 345 ust. 1), które to prawo zgodnie z art. 348 realizowane jest w drodze osobnego podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży ruchomości według kolejności określonej w art. 345 ust. 2 i 3. [tak: A. J. (w:) komentarz do 313 prawa upadłościowego i naprawczego (...)].

Zgodnie zatem z przepisem art. 879 k.p.c. kto nabywa rzecz na podstawie przepisów niniejszego rozdziału, staje się jej właścicielem bez żadnych obciążeń i powinien ją natychmiast odebrać. Nabywcy nie przysługują roszczenia z tytułu rękojmi za wady rzeczy; przeciwko nabywcy nie można podnosić zarzutów co do ważności nabycia.

Sprzedaż egzekucyjna ruchomości nie wywiera tych samych skutków co sprzedaż na podstawie przepisów prawa cywilnego. Treść art. 879 wskazuje, że nabycie własności w oparciu o przepisy regulujące postępowanie egzekucyjne ma charakter pierwotny. Prawo własności, które uzyskuje nabywca w wyniku prowadzonej egzekucji, powstaje w oderwaniu od prawa własności dłużnika. W konsekwencji nabywca staje się właścicielem rzeczy bez jakichkolwiek obciążeń. W związku z pierwotnym sposobem nabycia własności nabywcy nie przysługują roszczenia z tytułu rękojmi za wady rzeczy. Dotyczy to wad fizycznych i wad prawnych rzeczy. Nabywca, który uzyskał własność rzeczy w wyniku sprzedaży egzekucyjnej lub przejęcia rzeczy na własność, otrzymuje silniejszą ochronę niż w przypadku nabycia własności na podstawie przepisów prawa cywilnego, ponieważ art. 879 wyłącza możliwość podnoszenia przeciwko niemu zarzutów co do ważności nabycia, opartych zarówno na naruszeniu przepisów postępowania, jak i naruszeniu prawa materialnego. **W literaturze podnosi się, że nabywca nie jest chroniony na podstawie art. 879, w sytuacji gdy nabycie nastąpiło w złej wierze** (por. E. Wengerek, Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne..., 1972, s. 408) [vide D. Z. (w:) komentarz do 879 k.p.c.; (...)].

Wreszcie jak wyjaśnił to w tezie do wyroku z 30 sierpnia 1995 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie [sygn. akt I ACr 570/95; OSA z 1997, z. 2, poz. 12, Lex numer 29405] przejęcie ruchomości na własność przez wierzyciela w toku postępowania egzekucyjnego jest rodzajem nabycia (art. 877 w związku z art. 879 k.p.c.). Konsekwentnie zastosowanie mają pojęcia ogólne Kodeksu cywilnego, tj. dobra i zła wiara (art. 169-170 k.c.). **Mimo że przejęcie to następuje ex lege i ma charakter pierwotny, doktryna dopuszcza przeciwko nabywcy w złej wierze nawet roszczenie windykacyjne.**

Reasumując i przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy, w ocenie Sądu Okręgowego powództwo jest przedwczesne, bowiem nie sposób na chwilę obecną ocenić czy zaistniała po stronie powoda jedna z podstawowych przesłanek odpowiedzialności deliktowej, to jest szkoda powoda. Szkoda czyli uszczerbek występujący w sferze interesów, zwłaszcza majątkowych, danego podmiotu, obejmujący różnicę między stanem istniejącym po jej wyrządzeniu a hipotetyczną sytuacją, która istniałaby, gdyby do niej nie doszło (por. E. Łętowska - Podstawy prawa cywilnego, str. 141).

Zdaniem Sądu powodowi służy bowiem, w świetle przywołanej wcześniej argumentacji, droga dochodzenia swoich praw co do przedmiotu niniejszego sporu, poprzez podważenie skuteczności nabycia umową z 23 września 2010 roku. Bezspornym jest, że do chwili obecnej z roszczeniem skierowanym przeciwko nabywcy powód nie występował, co czyni niniejsze powództwo przynajmniej przedwczesnym, skoro nie sposób jeszcze w chwili obecnej rozważać przesłanki szkody powoda.

W tym stanie faktycznym i prawnym Sąd orzekł jak w punkcie I. sentencji wyroku.

Orzeczenie o kosztach procesu, w punkcie II. sentencji wyroku zapadło w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik procesu wynikającą z art. 98 k.p.c. skutkując obciążeniem powoda – jako przegrywającego – całością kosztów postępowania poniesionych przez pozwanego, na które złożyły się koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3.600 zł tytułem stawki minimalnej określonej w § 6 pkt 6 w zw. § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów

pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 490) oraz opłata skarbowa od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.